

EL LLENGUATGE

Carregats

17/X/1976

de romanços

En temps pretèrits, en què els mitjans de comunicació comencaven tot iust a desbrossar camí i en què les diversions eren escasses i esporàdiques, les estones de lleure, especialment en les llargues vetlles d'hivern, s'omplien amb la lectura de romanços, que solien ésser narracions de fets truculents. També s'explicaven històries —històries de la vora del foc— i en algunes ocasions no faltaven les cançons ni tampoc la música. La pietat popular també feia passar moltes estones dient el rosari, o la camàndula, que era un rosari de tres denes. Com que tots aquests sistemes de passar el temps eren ben vigents en una època feraç de la nostra llengua, en què es manifestava plenament la seva capacitat creadora per a la metàfora i les noves formes de llenguatge, no és gens estrany que tots aquests mots —romanços, històries, cançons, músiques (o musiqueries), camàndules— anessin adquirint un sentit figurat i s'apliquessin a la designació de les idees de tot un camp de significació paral·lel: excuses, dilacions, subterfugis, mentides, embolics, maldecaps, etc., fet que es va completar amb la creació espontània d'un bon assortiment de derivats: romancer, romancejar, romanceria, cançoner, cançonejar, cançoneria, camanduler, camandulejar, camanduleries, etc.

Es evident, doncs, que en aquest camp comptem, també amb prou recursos propis i no ens cal pas anar a manllevar els dels altres, encara que sempre n'hi ha qui no s'està d'usar mots com ara «remolón», «monsergues», «pampelines», «qüentos», etc. O «qüentos xinos», que algun cop ens pregunten, irònicament, com si ens volguessin posar en un compromís, si cal dir-ne «contes xinosos». Aquesta fraseologia popular: No em vinguis amb romanços. Això són històries de la vora del foc. No siguis tan cançoner, etc., és ben viva i operant. Només cal no girar-s'hi d'esquena.

ALBERT JANE